

ВІКТОР ОЛЕКСІЙОВИЧ ШЕВЧЕНКО – ЮВІЛЯР

19 вересня 2009 р. відзначив своє 60-річчя видатний вчений, географ-картограф, медико-географ, історик географії, доктор географічних наук, професор кафедри геодезії та картографії Київського національного університету імені Тараса Шевченка Віктор Олексійович Шевченко.

Народився Віктор Олексійович у 1949 р. в Києві. Після закінчення школи в 1966 р. працював на різних підприємствах столиці. Упродовж 1970-1975 рр. навчався на кафедрі геодезії та картографії географічного факультету Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. З-поміж викладачів найбільший вплив на розвиток фахових здібностей студента Віктора Шевченка справили О. Ф. Трємбачев, В. М. Чернін, А. С. Харченко, А. П. Золоський. Останні двоє – засновники київської наукової школи тематичного та комплексного атласного картографування, учнем і послідовником якої вважає себе професор В. О. Шевченко.

З 1975 по 1995 рр. працював на різних посадах в Інституті географії НАН України, там навчався в заочній аспірантурі (1979-1983 рр.). Кандидатську дисертацію на тему «Системное картографирование онкологической заболеваемости населения (на примере Украинской ССР)» захистив у 1983 р. (науковий керівник – доктор географічних наук, професор А. П. Золоський). Періодично брав участь у роботі польових експедицій (українській геоморфологічній та ландшафтній). Працював у напрямках медико-географічного та комплексного атласного картографування: розробив і склав Атлас злякисних пухлин серед населення України (1986 р.); уклав окремі карти Атласу Донецької області (1982 р.), Атласу захворюваності злякисними пухлинами населення окремих країн-членів РЕВ (1983 р.); Атласу туриста Українських Карпат (1987 р.); Атласу Чернігівської області (1991 р.); є співавтором стінних навчальних карт для середньої школи: «Україна. Рослинний та тваринний світ» (1995 р.), «Україна. Лісопромисловий комплекс» (1996 р.). Брав участь у розробці територіальних комплексних схем охорони природи Донецької області (1986-1988 рр.) та м. Запоріжжя (1989-1991 рр.). Працював у колективі авторів над роботою концепції ризику зараження населення окремими інфекціями, що набуло втілення в атласі «Риск зараження населення сибирської язвою, столбняком, аскаридозом, туляремією, лептоспірозом в УРСР» у 25-ти томах-випусках (за кількістю областей України) у 1989 р. Брав участь у підготовці Національних доповідей про стан природного навко-

лишнього середовища в Україні 1992 та 1994 рр.

У 1989 р. за власною методикою В. О. Шевченко вперше визначив точку географічного центру України поблизу смт Добровеличківка Кіровоградської області, де у 1991 р. було встановлено пам'ятний знак, поновлений у 2002 р.

Упродовж 1991-1996 рр. співпрацював з редакціями газет «Вісті з України», «Зелений світ», де опублікував у співавторстві науково-популярні атласи: «Медико-екологічний атлас України», випуск 1; «Медико-екологічний атлас», випуск 2 («Чорнобиль і здоров'я України»).

З часу заснування (серпень 1992 р.) і до серпня 1995 р. Віктор Олексійович Шевченко працював у складі Міжвідомчого антарктичного комітету (до липня 1993 р. – Тимчасова Комісія по розробці національної програми досліджень в Антарктиці при Президії НАН України, нині – Український антарктичний центр).

Одночасно з науковою роботою в НАН України викладав географічні дисципліни у Київському педагогічному інституті ім. М. Горького (нині Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова) у 1983-1986 рр.; Ніжинському педагогічному інституті (нині університет) ім. М. В. Гоголя у 1987-1992 рр.; Київському військовому гуманітарному інституті (1994-1996 рр.). У 1995 р. отримав грант третього туру конкурсу навчальних посібників і підручників фонду «Відродження» за програмою «Трансформація гуманітарної освіти в Україні».

У 1995 р. Віктор Олексійович перейшов на роботу до Київського національного університету імені Тараса Шевченка: завідувачем науково-дослідної лабораторії геодезії, картографії та фотограмметрії (з 2003 р. – НДЛ картографії та геоінформатики) кафедри геодезії та картографії географічного факультету; з 1998 р. працює на посаді професора цієї ж кафедри за сумісництвом.

В. О. Шевченко – засновник та голова редакційної колегії фахового щорічного збірника наукових праць «Картографія та вища школа» (з 1996 р. опубліковано 14 випусків). Він також член редколегій журналів «Вісник геодезії та картографії», «Географія та основи економіки в школі».

Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора географічних наук захистив у 1997 р. на тему «Теоретико-методичні основи медико-географічного аналізу території України». З 1998 р. керує науковою роботою аспірантів, з яких 6 захистили кандидатські дисертації, підготував одного доктора географічних наук.

З 1998 р. бере участь у науково-практичних семінарах-експедиціях, які організовує Асоціація вчителів географії України, співпрацює з редакцією газети «Краєзнавство. Географія. Туризм». Починаючи з 2002 р., науково-популярні статті В. О. Шевченка регулярно з'являються в журналі «Географія та

основи економіки в школі» у рубриці «Визначні дати та видатні імена».

Перелічені далі звання та посади свідчать про високий науковий авторитет В. О. Шевченка. З 1998 р. він є членом спеціалізованої ради Д.26.001.07 із захисту дисертацій при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (з 2001 р. – заступник голови, з 2006 р. – голова цієї ради); з початку 1999 р. по 2004 р. був членом експертної ради з географічних наук ВАК України; з 1999 р. є представником України в Комісії з теоретичної картографії Міжнародної картографічної асоціації (ІСА). У 1993 р. його обрано членом-кореспондентом Української екологічної академії, у 2000 р. – академіком Міжнародної академії дитячо-юнацького туризму та краєзнавства. З 2007 р. ювіляр – професор кафедри фізичної географії та картографії Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна.

В. О. Шевченко є автором понад 400-от опублікованих праць, у т. ч. 13-ти монографій, 9-ти навчальних і навчально-методичних посібників та підручника «Загальна медична географія світу» (1998 р., у співавторстві). Автор декількох статей у I та II томах «Географічної енциклопедії України». Основними працями сам Віктор Олексійович вважає: «Медико-географическое картографирование территории Украины» (1994 р.); «Тричі перший (видатний мореплавець та географ Юрій Лисянський)» (2003 р.); «Центризм та центричність в географії» (2006 р.); «Дивосвіт геозображень» (2007 р.); «Видатний український картограф. До 100-річчя від дня народження А. С. Харченка» (2008 р., у співавторстві).

Віктор Олексійович має такі нагороди: Золота медаль Виставки досягнень народного господарства СРСР за розробку концепції ризику зараження населення окремими інфекціями, що набуло втілення в атласі (1991 р.), диплом Географічного то-

вариства СРСР «За выдающиеся труды в области географических наук» (1991 р.), відзнака «Золотой компас» Міжнародної академії дитячо-юнацького туризму та краєзнавства (2004 р.), Золота медаль П. П. Семенова-Тянь-Шанського Російського географічного товариства (2007 р.), «Відмінник вищої освіти» (2008 р.), почесний громадянин смт Добровеличківка Кіровоградської області України (з 2007 р.).

Персонально В. О. Шевченку присвячені статті у виданнях: «Географи Київського університету. Довідник» (Я. Б. Олійник, С. Ю. Бортник, М. Д. Гродзинський та ін. – К., 2008); Келлер А. А. Медицинские географы (С.Пб., 2003).

Діти Віктора Олексійовича пішли шляхом батька – свого часу закінчили навчання на кафедрі геодезії та картографії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка; донька Ірина – кандидат економічних наук, син Олексій – аспірант кафедри геодезії та картографії.

Віктор Олексійович – особистість непересічна, талановита, самодостатня, творча. Має серйозні захоплення, до яких належать насамперед поезія, художня фотографія (чорно-біла), філателія, археологія, геологія тощо. Має велику бібліотеку, колекції метеликів і кераміки тощо. Понад усе захоплюється вихованням онуків.

Шановний Вікторе Олексійовичу! Прийміть щирі вітання з черговим ювілеєм від Ваших колег-учених, студентів і співробітників кафедри геодезії та картографії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, редколегії журналу «Вісник геодезії та картографії», а також побажання міцного здоров'я, стабільних успіхів у житті й творчості!